

Функції вищих спеціалізованих судів України: сутність і зміст

Глушенко Світлана Володимирівна,
кандидат юридичних наук, здобувач Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»

УДК 347.962(477)

Зміст будь-якої складової державної влади, зокрема судової, виражається у її функціях. Тому для повноти дослідження функцій вищих спеціалізованих судів потрібно зосередити увагу на етимології терміна «функція», який запозичений із латині (function) і означає виконання, здійснення, а також діяльність, обов'язок, роботу, призначення [1, с. 727]. Поняття «функція» використовується для характеристики певної діяльності якого-небудь органу чи особи. Водночас ним оперують для позначення зовнішнього прояву властивостей якого-небудь предмета у певній системі відносин. Тобто функції вищих спеціалізованих судів залежать від місця й ролі кожного з них як у системі органів судової влади, так і в суспільстві.

Питання функцій судових органів неодноразово було предметом дослідження як сучасних учених, так і правників-теоретиків радянської доби. Необхідно відзначити роботи В.І. Ширвинського, Н.А. Чечиної, А.І. Каска, В.Е. Чіркїна, В.В. Городовенка, В.В. Молдована, П.Ф. Карпечкіна, С.Г. Штогуна, Р.В. Ігонїна та інших авторів. Водночас здійсненню функцій вищими спеціалізованими судами, на наш погляд, приділено недостатньо уваги. Враховуючи їх місце в системі судів загальної юрисдикції, можна стверджувати про актуальність обраної теми дослідження.

Щодо генези класифікації функцій, то позиція радянських науковців стосовно функцій судів в основному полягає спершу у виокремленні функції правосуддя, а пізніше – функції судового контролю [2, с. 124–129]. Важливою також визнавалася виховна функція, оскільки судові органи, здійснюючи

правосуддя, у такий спосіб мали змогу впливати на формування засад виховного процесу в суспільстві [3, с. 56]. Професор В.Е. Чіркін зосередив увагу на охоронній функції суду, характеризуючи її як політичну [4, с. 416–417]. Білоруський дослідник М.Ф. Чудаков виокремлює пріоритетність таких функцій як каральна та вирішення конфліктів [5, с. 461]. У свою чергу професор В.В. Молдован звертає увагу на такі функції судових органів: здійснення правосуддя; конституційний контроль; контроль за дотриманням законності й обґрунтованості рішень і дій державних органів та посадових осіб; формування органів суддівського самоврядування; роз'яснення судам загальної юрисдикції актів застосування законодавства; утворення державної судової адміністрації [6, с. 13].

С.Г. Штогун здійснює класифікацію функцій судів за видовою ознакою, характеризуючи їх таким чином: правосуддя, конституційний контроль, контрольна, дозвільна, організаційна, кадрова, інформаційно-статистична, роз'яснювальна, обрання міри запобіжного заходу у вигляді арешту, звільнення від покарання і направлення для відбуття покарання; звернення судових рішень до виконання і контроль за їх виконанням [7, с. 28].

Іншу позицію щодо класифікації функцій судових органів відстоює В.В. Городовенко, який виокремлює соціальні (правозахисна, правозастосовна, регулятивна, правовстановча, компенсаційна, виховна, превентивна, правотворча (нормотворча), інформаційна, тлумачення права, законодавчої ініціативи), організаційні (судовий нагляд, узагальнення судової практики, участь в організаційному забезпеченні судової влади, участь у кадровому забезпеченні судової влади) та процесуальні функції (правосуддя, судовий контроль, встановлення фактів, які мають юридичне значення) [8, с. 75–76].

У свою чергу Р.В. Ігонін пропонує розмежувати функції суду на дві групи. До першої групи вчений відносить відправлення правосуддя, судовий контроль і судове забезпечення. Другу групу, на його думку, становлять представницька, установча, адміністративно-організаційна, кадрова, аналізу й узагальнення судової статистики, узагальнення судової практики та надання

роз'яснень з питань застосування законодавства, інформаційна, скликання пленумів вищого спеціалізованого суду або Пленуму Верховного Суду України, а також надання судам нижчого рівня вищими спеціалізованими судами методичної допомоги в застосуванні законодавства [9, с. 167–169]. Таким чином, констатуємо відмінність підходів вітчизняних науковців і практиків до питання класифікації функцій судів.

На нашу думку, для класифікації функцій вищого спеціалізованого суду та їх подальшого дослідження раціонально виокремити три групи, а саме: функції суду, які виконуються виключно суддями і безпосередньо пов'язані з реалізацією судової влади (правосуддям); функції суду, коли діяльність суддів безпосередньо не пов'язана з реалізацією судової влади; функції забезпечення судової діяльності, які виконуються апаратом вищого спеціалізованого суду.

Сучасна конституційно-правова практика про функцію правосуддя доводить, що тільки органи судової влади вправі здійснювати правосуддя – один із пріоритетних напрямів діяльності держави. Тому акцентування уваги саме на ньому на рівні системного узагальнення дає змогу стверджувати про фундаментальну функцію вищих спеціалізованих судів – правосуддя.

Разом із тим нерозривно пов'язаною з функцією правосуддя є функція судового контролю. У спеціальній літературі судовий контроль визначається як використання судом повноважень у разі встановлення того факту, що державний орган (посадова особа) здійснив незаконну, необґрунтовану дію чи прийняв подібне рішення (акт) [10, с. 3; 11]. Судовий контроль не є оскарженням рішення суду, оскільки в цьому випадку розглядається не тільки питання про законність процесу прийняття рішення, а й питання про законність рішення, акта, дії, про відповідність їх нормам Конституції чи законам України. За змістом ст. 124 Конституції України юрисдикція судів поширюється на всі правовідносини, що виникають у державі. З урахуванням того, що судочинство здійснюється Конституційним Судом України та судами загальної юрисдикції, судовий контроль здійснюється і вищими спеціалізованими судами.

Водночас сутність такого контролю пояснюється тим, що він здійснюється не систематично, а одноразово під час розгляду судових справ. Тому контроль судів загальної юрисдикції за діяльністю державних органів та органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб має особливості. По-перше, виходячи з того, що виконання судами функції правосуддя передбачає розгляд і вирішення цивільних, адміністративних, господарських, кримінальних справ та справ про адміністративні правопорушення, судово-контрольна функція здійснюється не окремо, а саме у процесі відправлення правосуддя. По-друге, під безпосередній судовий вплив потрапляють правовідносини, врегульовані рішенням суду першої інстанції, який вирішує спір по суті. Така ознака характерна для судового контролю Вищим адміністративним судом України під час здійснення правосуддя у справах, які він розглядає як суд першої інстанції. По-третє, судовий контроль має специфіку при розгляді відповідних категорій справ (наприклад, кримінальних справ про посадові злочини, де досліджуються не тільки дії підсудного як посадової особи органу державної влади, а й з'ясовуються умови, що сприяли вчиненню злочину). По-четверте, на рівні вищого спеціалізованого суду як суду касаційної інстанції функція судового контролю здійснюється опосередковано, шляхом перегляду судових рішень у касаційному порядку. Такий перегляд здійснюється виключно за правилами відповідної судової процедури.

Іншого правового змісту набуває виконання вищим спеціалізованим судом функції судового контролю у сфері конституційного контролю. Так, відповідно до частини першої ст. 144 Конституції України суд вправі визнати рішення органу місцевого самоврядування таким, що не відповідає Конституції чи законам України. Аналогічний підхід застосовується і під час реалізації положень ст. 124 Основного Закону щодо актів органів виконавчої влади. У такому разі за змістом роз'яснення, викладеного у п. 3 постанови Пленуму Верховного Суду України від 1 листопада 1996 р. № 9 «Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя», звернення до Конституційного Суду України не вимагається. Це свідчить про правову

підставу для існування й функціонування судового конституційного контролю, який знаходить процедурне відображення в інших законодавчих актах. Таким чином, спеціалізовані судові органи як суди загальної юрисдикції здійснюють елементи судового конституційного контролю. У свою чергу здійснення судового конституційного контролю на рівні вищого спеціалізованого суду є похідним від виконання функції правосуддя, оскільки перший є продовженням відправлення судочинства.

Отже, особливість судового контролю полягає в тому, що він здійснюється у сферах, які недоступні іншим суб'єктам контрольної-наглядової діяльності. Крім того, у контексті реалізації повноважень щодо судового контролю вищі спеціалізовані суди як суди касаційної інстанції повною мірою не виконують судово-контрольні функції, натомість мають можливість у межах, визначених чинним законодавством, здійснювати функцію судового конституційного контролю.

Виконання функції судового контролю не можна розглядати окремо від забезпечення принципу верховенства права. Проблему верховенства права вивчали такі вітчизняні вчені, як Д.О. Вовк, С.П. Головатий, В.В. Городовенко, М.І. Козюбра, П.М. Рабінович, М.В. Цвік, С.В. Шевчук та інші. Загалом верховенство права – це правова максима, яка передбачає, що ніхто не може бути вище закону, ніхто не може бути покараний державою, крім як за порушення закону, і ніхто не може бути засудженим за порушення закону в інший спосіб і в іншому порядку, ніж це встановлено законом.

На рівні вищого спеціалізованого суду забезпечення принципу верховенства права здійснюється двома шляхами. Перший шлях ґрунтується на дотриманні принципу правової визначеності рішення суду касаційної інстанції, сутність якого полягає в тому, що касаційна інстанція реалізує надані процесуальні повноваження в межах касаційного провадження виключно з метою перевірки правильності юридичної оцінки обставин справи у рішеннях судів нижчих інстанцій. Наприклад, у рішенні Конституційного Суду України від 11 березня 2010 р. зазначено, що перевірка Верховним Судом України у

касаційному порядку повторно рішень вищих судів не може бути виправдана з точки зору забезпечення права на справедливий розгляд справи упродовж розумного строку, а наявність двох касаційних інстанцій для перевірки рішень спеціалізованих судів не відповідає засадам правової визначеності. Враховуючи наведене, у липні 2010 року було внесено зміни до законодавства про судоустрій та процесуальних норм, якими встановлено алгоритми допуску вищими спеціалізованими судами справ до провадження. Другий шлях (дуалістичний) полягає: у наданні пленуму вищого спеціалізованого суду повноваження щодо прийняття рішення про звернення до Верховного Суду України про направлення конституційного подання щодо конституційності законів та інших правових актів Верховної Ради України, актів Президента України, актів Кабінету Міністрів України, правових актів Верховної ради Автономної Республіки Крим; у прийнятті рішення про звернення до Конституційного Суду України щодо офіційного тлумачення Конституції та законів України. Отже, забезпечення принципу верховенства права можна визначити як самостійну функцію вищого спеціалізованого суду.

Суд касаційної інстанції, переглядаючи справи з метою перевірки правильності застосування місцевими та апеляційними судами норм матеріального і процесуального законодавства, виконує важливу функцію – виявляє і виправляє помилки судів нижчих рівнів, які виникають під час застосування правових норм. Водночас процес правозастосування завжди пов'язаний із тлумаченням правових норм, викладених у нормативно-правових актах. Як зауважує вітчизняний фахівець Ю.Л. Власов, тлумачення нормативно-правових актів – це з'ясування і роз'яснення їх суті, пояснення абстрактних приписів норм права більш зрозумілою і доступною мовою. Це поняття охоплює єдність двох процесів: усвідомлення та роз'яснення змісту норм права [12, с. 11].

Тлумачення правових норм здійснюється за різними видами, формами і способами та класифікується за юридичною силою, цілями, обсягом [13, с. 5]. Залежно від суб'єктів тлумачення воно може бути офіційним і неофіційним.

При цьому офіційне тлумачення здійснюється компетентними державними органами, в тому числі й вищими спеціалізованими судами, і має загальнообов'язковий характер для всіх суб'єктів, які реалізують ці норми. Суб'єкти офіційного тлумачення нормативно-правових актів визначаються законом або їх правовим статусом у системі органів державної влади.

Стосовно вищих спеціалізованих судів, то пунктами 3 і 4 ст. 32 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» передбачено їх повноваження щодо аналізу судової статистики, вивчення та узагальнення судової практики, а на підставі цього – надання спеціалізованим судам нижчого рівня рекомендаційних роз'яснень з питань застосування законодавства щодо вирішення справ відповідної судової юрисдикції.

Водночас реалізація вищими спеціалізованими судами правороз'яснювальної функції має особливості. По-перше, ініціювання необхідності роз'яснення норм права можуть здійснювати або суди нижчих рівнів відповідної юрисдикції, або відповідний вищий спеціалізований суд самостійно, або інші державні органи. По-друге, проведення аналізу судової статистики й узагальнення судової практики дає підстави для перевірки необхідності та своєчасності роз'яснення норм законодавства. По-третє, в якості роз'яснень можуть бути підготовлені окремі правові позиції, інформаційні листи або постанови пленуму вищого спеціалізованого суду. Якщо роз'яснення викладатиметься у постанові пленуму, то воно має бути прийняте тільки на засіданні пленуму за встановленою процедурою. По-четверте, правороз'яснювальні акти (правові позиції, інформаційні листи, постанови пленуму) або публікуються в офіційному друкованому виданні вищого спеціалізованого суду, або розміщуються на його офіційному веб-сайті, або видаються окремими збірниками. Отже, правороз'яснювальна функція вищого спеціалізованого суду полягає у підготовці та виданні інтерпретаційних актів, які, незважаючи на те, що не мають загальнообов'язкового характеру, є актами багаторазового використання всіма суб'єктами суспільних відносин.

Самостійним напрямом функціонування вищих спеціалізованих судів є здійснення інформаційно-аналітичного забезпечення їх діяльності. Від якості такого забезпечення багато в чому залежить ґрунтовність висвітлення результатів роботи як судів касаційної інстанції, так і судів нижчого рівня. Тому головною метою такого виду забезпечення є не лише вирішення інформаційно-аналітичними засобами (добір, обробка, аналіз) проблемних питань правозастосування, а насамперед своєчасне виявлення причин та умов скасування (зміни) судових рішень.

Виконання відповідним вищим спеціалізованим судом функції інформаційно-аналітичного забезпечення дає можливість суду нижчого рівня при прийнятті рішення у конкретній справі використовувати, крім нормативних приписів, необхідний обсяг інформації аналітичного змісту (довідок, аналізів, рекомендацій тощо) для вирішення певного проблемного питання у сфері правозастосування. Реалізація функції інформаційно-аналітичного забезпечення покладається на відповідні структурні підрозділи апарату вищого спеціалізованого суду, робочі групи, створені із залученням суддів, працівників апарату та фахівців науково-консультативної ради вищого спеціалізованого суду.

Інформаційно-аналітичне забезпечення тісно пов'язане з функцією інформаційно-методичного забезпечення діяльності вищого спеціалізованого суду. Метою здійснення функції інформаційно-методичного забезпечення є сприяння вдосконаленню організації роботи не тільки вищого спеціалізованого суду, а й місцевих та апеляційних судів відповідної юрисдикції. Тому виконання цієї функції характеризує позапроцесуальні відносини між судом касаційної інстанції та судами апеляційної і першої інстанцій.

Для предмета судоустрою актуальними є ґрунтовні дослідження функції інформаційно-методичного забезпечення як наряду діяльності вищих спеціалізованих судів на основі сучасних методів і методик для підвищення рівня професійної підготовки суддів і працівників апарату судів нижчих інстанцій, а також набуття і поглиблення необхідних теоретичних знань та

практичних навичок у сфері правозастосування. За змістом п. 4 ст. 32 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» вищий спеціалізований суд надає методичну допомогу судам нижчого рівня з метою однакового застосування норм Конституції та законів України у судовій практиці на основі її узагальнення та аналізу судової статистики. Тобто функція інформаційно-методичного забезпечення є похідною від функції інформаційно-аналітичного забезпечення.

Сучасне інформаційно-методичне забезпечення діяльності вищого спеціалізованого суду спрямоване на досягнення конкретних завдань, поставлених перед судом касаційної інстанції, та якісного вирішення і перегляду справ відповідної юрисдикції. При цьому правовий аспект інформаційно-методичного забезпечення полягає в тому, що право є об'єктивно необхідним інструментом управлінського впливу на суспільні відносини, явища і процеси, завдяки якому забезпечується належний рівень урегульованості та порядку суспільних відносин. Крім того, виконання функції інформаційно-методичного забезпечення вищим спеціалізованим судом можливе завдяки доступності нормативно-правової бази, судових рішень суду касаційної інстанції.

Враховуючи наведене, на виконання функції інформаційно-методичного забезпечення судді вищого спеціалізованого суду за розпорядженням керівництва закріплюються за відповідними судами нижчого рівня (як правило, судами апеляційної ланки або апеляційними округами). Водночас для комплексної реалізації зазначеної функції залучаються не тільки судді вищого спеціалізованого суду, а й працівники відповідних структурних підрозділів апарату, а за необхідності – працівники Державної судової адміністрації України.

Виконання кадрової функції у вищому спеціалізованому суді необхідно розглядати як сукупність дій відповідних посадових осіб щодо суддів та щодо працівників апарату. Так, повноваження голови вищого спеціалізованого суду обумовлені тим, що він, по-перше, є суддею, а по-друге, керівником державної

установи, яка є вищим судовим органом у системі відповідних спеціалізованих судів. Аналіз ст. 34 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» свідчить про те, що у сфері кадрового забезпечення голову вищого спеціалізованого суду наділено наступними повноваженнями: 1) *щодо суддів*: а) видання на підставі акта обрання на посаду судді чи звільнення судді з посади відповідного наказу; б) повідомлення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України про наявність вакантних посад у вищому спеціалізованому суді; в) внесення пропозицій щодо утворення відповідних місцевих та апеляційних судів, зміни їх територіальної юрисдикції, а також щодо кількості суддів у них; г) внесення на розгляд пленуму подання про призначення секретаря пленуму; д) забезпечення виконання вимог щодо підвищення кваліфікації суддів вищого спеціалізованого суду; 2) *щодо працівників апарату*: а) внесення Голові Державної судової адміністрації України подання про призначення на посаду керівника апарату, заступника керівника апарату та про звільнення їх з посад; б) внесення подання Голові Державної судової адміністрації України подання про застосування до керівника апарату суду, його заступника заохочення або накладення дисциплінарного стягнення відповідно до законодавства.

Виконання інших завдань із кадрової роботи покладено на керівника апарату вищого спеціалізованого суду. Ґрунтуючись на тому, що відповідно до положень статей 149, 150 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» апарат здійснює організаційне забезпечення діяльності вищого спеціалізованого суду, збори суддів на підставі ст. 116 зазначеного Закону затверджують положення про апарат. Враховуючи приписи положень про апарат відповідних вищих спеціалізованих судів та з метою реалізації функції кадрового забезпечення керівника апарату наділено такими повноваженнями: призначає на посади на підставі конкурсного добору та звільняє з посад працівників апарату, застосовує до них заохочення і накладає стягнення (крім посади заступника керівника апарату); розробляє проекти структури, штатного розпису апарату суду; організовує та здійснює роботу щодо кадрового забезпечення суддів, працівників апарату, забезпечення виконання в суді

положень законів України «Про судоустрій і статус суддів», «Про державну службу»; готує інформаційно-аналітичні матеріали з кадрових питань; вживає заходів для підвищення кваліфікації працівників апарату.

Таким чином, виконання функції кадрового забезпечення діяльності вищого спеціалізованого суду покладається на голову суду і керівника апарату. Водночас голова вищого спеціалізованого суду має повноваження кадрового характеру виключно щодо суддів, а також керівника апарату та його заступника, у свою чергу керівник апарату – щодо працівників апарату, крім посади заступника керівника апарату суду. На нашу думку, розмежування кадрових повноважень голови суду та керівника апарату сприяє здійсненню контролю за дотриманням трудового законодавства, оперативному вирішенню питань кадрового характеру на підставі Законів України «Про судоустрій і статус суддів», «Про державну службу» та інших нормативно-правових актів (у тому числі локальних) з питань кадрової роботи та державної служби в апараті вищого спеціалізованого суду.

Функціонування вищих спеціалізованих судів не може здійснюватися без належного науково-консультативного забезпечення їх діяльності, пов'язаної перш за все із підготовкою до прийняття постанов пленуму щодо надання роз'яснень судам нижчого рівня із питань застосування норм матеріального і процесуального законодавства та вирішення інших питань правозастосування. На виконання зазначених завдань відповідно до ст. 37 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» при вищому спеціалізованому суді з числа висококваліфікованих фахівців у галузі права створюється науково-консультативна рада з метою попереднього розгляду проектів постанов пленуму вищого спеціалізованого суду, підготовка яких потребує наукового забезпечення.

Порядок організації та діяльності науково-консультативної ради визначається положенням, яке затверджує пленум відповідного вищого спеціалізованого суду. Аналіз положень Закону дає підстави для висновку, що науково-консультативна рада є дорадчим органом, який утворюється для

розроблення науково обґрунтованих рекомендацій з питань судової практики, попереднього розгляду проектів постанов пленуму вищого спеціалізованого суду з питань роз'яснення законодавства, надання висновків щодо проектів законодавчих актів, інформаційних листів, узагальнень та аналізів судової практики, а також з інших питань діяльності вищих спеціалізованих судів.

Загалом науково-консультативні ради вивчають питання, що виникають у судовій діяльності. На підставі результатів наукового аналізу судової практики вони розробляють і подають вищим спеціалізованим судам рекомендації щодо: проектів роз'яснень пленуму; матеріалів узагальнень судової практики і даних судової статистики; проектів конституційних звернень (подань); відповідності Конституції та законам України актів органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування; проектів інструкцій, інформаційно-методичних листів та інших документів, розробниками яких є вищі спеціалізовані суди; теоретичних праць та практичних посібників із питань застосування права, судочинства та організації судової діяльності. Персональний склад науково-консультативної ради та результати її роботи доводять, що науково-консультативну функцію у вищому спеціалізованому суді здійснюють не лише науково-консультативні ради, а також пленум та судові палати. Отже, виконання цієї функції тісно пов'язане із здійсненням функцій правосуддя та інформаційно-аналітичного й інформаційно-методичного забезпечення.

Виконання представницької функції покладається на голову відповідного вищого спеціалізованого суду. Такий висновок можна зробити, проаналізувавши п. 1 частини першої ст. 34 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», відповідно до якого зазначена посадова особа представляє відповідні спеціалізовані суди як органи державної влади у зносинах з іншими органами державної влади, органами місцевого самоврядування, фізичними, юридичними особами, а також із судовими органами інших держав та міжнародними організаціями. Представницькі повноваження голови вищого спеціалізованого суду полягають у тому, що він представляє не тільки відповідний вищий спеціалізований суд, а й систему відповідних

спеціалізованих судів, оскільки зазначені повноваження очільника вищого суду є ширшими, ніж такі ж самі повноваження голів апеляційних та місцевих судів.

Важливими також є функції забезпечення судової діяльності, які виконує апарат відповідного вищого спеціалізованого суду. Апарат, діючи на підставі Законів України «Про судоустрій і статус суддів», «Про державну службу» та відповідного Положення про апарат, здійснює забезпечувальні функції допоміжного характеру, до яких необхідно віднести такі: організаційно-методичного забезпечення; правового забезпечення; документального забезпечення і контролю; інформаційно-технічного забезпечення; інформаційно-статистичного забезпечення; фінансового забезпечення; кадрового забезпечення; матеріально-технічного забезпечення; соціально-побутового забезпечення; інформаційного забезпечення; міжнародно-правового співробітництва; забезпечення охорони державної таємниці, дотримання режимів секретності та службової таємниці; забезпечення планування та проведення мобілізаційної підготовки; забезпечення безпеки суддів і працівників апарату, в тому числі в умовах надзвичайних ситуацій та воєнного стану. Крім перелічених функцій, апарат вищого спеціалізованого суду виконує також інші, передбачені законами України, іншими нормативно-правовими актами, наказами і розпорядженнями голови суду та його заступників, наказами і розпорядженнями керівника апарату, дорученнями секретарів судових палат, секретаря пленуму, виданими в межах їхніх повноважень.

Таким чином, дослідження функцій вищих спеціалізованих судів, їх класифікація сприяє розкриттю ролі та значення цих судових органів у суспільстві, державі загалом. Найважливішою функцією вищого спеціалізованого суду є здійснення правосуддя. Всі інші – похідні від неї, хоча їм властиві комплексний характер та специфіка реалізації на рівні вищого спеціалізованого суду.

Список використаних джерел

1. Словник іншомовних слів. За ред. члена-кореспондента АН УРСР О.С. Мельничука. – К. : Головна редакція Української Радянської Енциклопедії Академії наук Української РСР, 1974. – 775 с.
2. Предупреждение преступлений – важная функция советского суда / В.И. Ширвинский, Е.Г. Ковальчук, А.С. Шляпочников // Советское государство и право. – 1963. – № 1. – С. 124–129.
3. Чечина Н.А. Воспитательная функция советского гражданского процессуального права / Н.А. Чечина. – Л. : Изд-во Ленингр. ун-та, 1972. – 112 с.
4. Чиркин В.Е. Конституционное право: Россия и зарубежный опыт [Текст] / В.Е. Чиркин. – М. : Изд-во «Зерцало», 1998. – 448 с.
5. Чудаков М.Ф. Конституционное (государственное) право зарубежных стран : курс лекций / М.Ф. Чудаков. – Мн. : Акад. упр. при Президенте Респ. Беларусь, 2005. – 531 с.
6. Суд, правоохоронні та правозахисні органи України: Навчальний посібник / В.С. Ковальський (керівник авт. колективу), В.Т. Білоус, С.Е. Демський та ін.; Відп. ред. Я.М. Кондратьєв. — К. : Юрінком Інтер, 2002. – 320 с.
7. Штогун С.Г. Правові проблеми організації і функціонування місцевих загальних судів в Україні : дис. ... кандидата юрид. наук: 12.00.10 / Штогун Сергій Григорович. – Х., 2004. – 205 с.
8. Городовенко В.В. Проблеми незалежності судової влади : дис. ... кандидата юрид. наук: 12.00.10 / Городовенко Віктор Валентинович. – Х., 2006. – 196 с.
9. Ігонін Р. Функції судової влади / Р. Ігонін // Підприємництво, господарство і право. – 2011. – № 2. – С. 167 – 169.
10. Чепурнова Н.М. Судебный контроль в Российской Федерации : проблемы методологии теории и государственно-правовой практики / Н.М. Чепурнова. – Ростов-на-Дону : Изд-во Северо-Кавказского науч. центра высшей школы, 1999. – 222 с.

11. Судовий контроль – від ідей до реалій / Матеріали засідання круглого столу «Проблеми удосконалення судового контролю за досудовим розслідуванням кримінальних справ» (м. Київ, 8 черв. 2008 р.) / Правовий тиждень. – 2008. – № 24. – 10 червня 2008 р.

12. Власов Ю.Л. Проблеми тлумачення норм права : автореф. дис... на здобуття наук. ступеня кандидата юрид. наук : спеціальність 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових вчень» / Ю. Л. Власов. – К., 2000. – 16 с.

13. Вопленко Н.Н. Официальное толкование норм права / Н.Н. Вопленко. – М. : Юридическая литература, 1976. – 119 с.

Глущенко С.В. Деякі питання виконання функцій вищими спеціалізованими судами України

Автор досліджує теоретичні питання, які стосуються природи виконання функцій вищими спеціалізованими судами України, та розглядає сутність і зміст функціонального наповнення діяльності вищих спеціалізованих судів.

Ключові слова: функція, вищий спеціалізований суд, судовий контроль, система судів загальної юрисдикції.

Глущенко С.В. Некоторые вопросы выполнения функций высшими специализированными судами Украины

Автор исследует теоретические вопросы, касающиеся природы выполнения функций высшими специализированными судами Украины, и рассматривает сущность и содержание функционального наполнения деятельности высших специализированных судов.

Ключевые слова: функция, высший специализированный суд, судебный контроль, система судов общей юрисдикции.

Gluschenko S.V. Functions of the high specialized courts of Ukraine: matter and substance

Author researches theoretical issues which concern a nature of functions performing by the high specialized courts of Ukraine as well as considers the essence and the contents of functional loading of the high specialized courts activities.

Key words: function, high specialized court, court control, system of general jurisdiction courts.